

ΠΛΑΤΩΝ, ΓΟΡΓΙΑΣ

ΣΩ. Έτσι αι!... Καθένας θα ημπορούσε να καταλάβη ότι καθόλου δεν εννοώ παρόμοιον πράγμα.

ΚΑΛ. Και πολύ φυσικά, φίλε μου Σωκράτη, διότι πώς είναι δυνατόν να είναι ευδαίμων ο άνθρωπος που θα ήτο δούλος εις οτιδήποτε. Αλλά τούτο είναι το κατά φύσιν καλόν και δίκαιον, το οποίον εγώ αμέσως θα σου εξηγήσω με παρησίαν: Ο μέλλον να ζη ορθώς πρέπει να αφήνη ελευθέρας τας επιθυμίας του, όσον και αν είναι μεγάλαι, να τας αφήνη ελευθέρας και να μη τας περιορίζη· και την ιδίαν ανδρείαν και φρόνησιν να μεταχειρίζεται ίνα υποβοηθή αυτάς και να παρέχη εις αυτάς πάντοτε ικανοποίησιν εις παν ό,τι προστάτουν. Αλλά τούτο, νομίζω, δεν είναι δυνατόν εις τους πολλούς· και διά τούτο ψέγουν εκείνους οι οποίοι ζουν όπως εγώ λέγω (τους ανικάνους να ικανοποιούν τας επιθυμίας των), εξ εντροπής αποκρύπτοντες την ιδίαν αδυναμίαν των· διά τούτο διακηρύττουν ότι η ακολασία είναι αισχρόν πράγμα και, καθώς εγώ προηγουμένως έλεγον, επιζητούν να υποδουλώσουν τους καλύτερους κατά την φύσιν ανθρώπους· και επειδή αυτοί οι ίδιοι δεν έχουν την δύναμιν να δώσουν ένα πλήρες ξεθύμασμα εις τα πάθη των, επαινούν την σωφροσύνην και την δικαιοσύνην εξ αιτίας της ανανδρίας των. Διότι πράγματι εις όσους εξ αρχής συνέπεσε να είναι ή βασιλόπαιδες ή αυτοί εκ φύσεως ήσαν ικανοί να αποκτήσουν εξουσίαν τινά ή τυραννίδα ή δυναστείαν, τι μά την αλήθειαν αισχρότερον ή χειρότερον θα ήτο διά τους ανθρώπους τούτους από την σωφροσύνην· ούτοι, ενώ είναι δυνατόν να απολαύουν των αγαθών, χωρίς κανείς να δύναται να τους εμποδίζη, θα ώφειλον μόνοι των να καταστούν δούλοι των νόμων και των λόγων και των ψόγων των πολλών ανθρώπων; Και δεν θα ήσαν πραγματικώς δυστυχείς, εάν υπετάσσοντο εις τούτον τον ψευδή νόμον της σωφροσύνης και της δικαιοσύνης και δεν ηδύναντο να ευεργετήσουν τους φίλους των εν συγκρίσει προς τους εχθρούς και μάλιστα, ενώ έχουν την εξουσίαν εις την πόλιν των; Αλλά κατά την αλήθειαν, Σωκράτη, την οποίαν συ λέγεις ότι επιδιώκεις, ιδού πώς έχει το ζήτημα: ηδυπάθεια, ακολασία και αχαλίνωτος ελευθερία, αν κανείς έχη τα προς τούτο μέσα, τούτο είναι αρετή και ευδαιμονία· όλα δε τα άλλα, αι παρά το φυσικόν δίκαιον συμβάσεις των ανθρώπων, είναι υποκρισΐαι και φλυαρίαι, χωρίς καμίαν αξίαν.

Μτφρ. Β.Δ. Κρητικός, 1957. Πλάτωνος Γοργίας (ή περί ρητορικής ανατρεπτικός). Αρχαίον κείμενον, εισαγωγή, μετάφρασις, σημειώσεις. Αθήνα: Πάπυρος.